

MINORITĂȚI ETNICE ÎN TOPONIMIA ACTUALĂ DIN OLTENIA ȘI MUNTENIA: ȚIGANII

IUSTINA BURCI

Academia Română

Institutul de Cercetări Socio-Umane

„C. S. Nicolăescu-Plopșor”

Craiova

În economia numelor de locuri actuale, cercetarea etnonimelor s-a dovedit a fi o alegere necesară nu numai pentru cunoașterea tuturor aspectelor din evoluția toponimiei, ci și în folosul altor științe (istorie, etnografie, demografie, sociologie etc.), prin aportul de informație pe care aceasta îl poate oferi. Toponimia păstrează numele mai tuturor populațiilor străine care s-au perindat pe teritoriul țării noastre, afirma lingvistul Iorgu Iordan, iar o analiză a ei, pe verticală, evidențiază cu ușurință sedimentările etnice¹ care conturează straturi lingvistice (traco-dac, românesc, slav, maghiar, bulgăresc, peceneg și cuman, german, sas) cu o concentrație lexicală variabilă, direct proporțională cu durata, intensitatea și suprafața spațiului în care au conviețuit românii cu celelalte popoare, corelate, deci, cu istoria societății. Unele dintre aceste straturi lingvistice (privite fie în ansamblul lor, fie la nivel de elemente lexicale și fenomene lingvistice particulare), ce-i drept importante în ceea ce privește întinderea temporală și spațială, cum au fost, de pildă, cel slav ori maghiar, tind să monopolizeze atenția cercetătorilor, umbrindu-le adesea pe celelalte.

Din acest motiv, ne-am propus ca în paginile lucrării de față să investigăm ocurențele toponimice ale etnonimului *țigan*², mai puțin prezent în studiile de acest

¹ Factorul etnic face parte, de altfel, alături de factorul istoric și cel fizico-geografic, din triada de la care se revendică foarte multe denumiri în toponimie.

² Cuvântul *țigan* este considerat astăzi ca având valoare peiorativă, înlocuirea lui cu *rrom* generând o serie de discuții care s-au desfășurat inclusiv la nivel internațional (vezi Angus Fraser, *Țigani – originile, migrația și prezența lor în Europa*, ediția a doua, traducere din engleză de Dan Șerban Sava, București, Humanitas, 2008, p. 8-9). Și la noi, această substituție terminologică a suscitat intense dezbateri, precum și sesizări referitoare la conținutul definițiilor lexicografice. Astfel, *Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării* a cerut rectificarea conținutului cuvântului *țigan* din ediția apărută în anul 2009 a *Dicționarului explicativ al limbii române*, considerându-l ofensator la adresa etniei rrome. Însă, argumentele istorice și lingvistice

gen, dar destul de frecvent în denumirile de locuri, cel puțin în zona selectată de noi spre analiză: Oltenia și Muntenia. Nu putem dezvolta însă subiectul ales fără a face câteva scurte considerații asupra minorității etnice pe care o avem în vedere, un tablou de fundal pentru situația întâlnită în toponimie.

Numele țiganilor (provenit, în unele opinii, de la o populație care există și astăzi în India – *cingar* sau *cengar*³, în altele, de la grecescul *athinganoi*, „dat unei secte de creștini considerați necurați și de neatins de către greci”⁴), originea⁵ lor (egipteană versus indiană), idiomul⁶ neo-indian pe care îl vorbesc, motivele migrației în

„pledează pentru păstrarea în continuare a lui *țigan* ca termen generic, iar despre indicarea caracterului peiorativ, solicitată, s-a hotărât menționarea mărcii „(Adesea peiorativ)” și nu „(Peiorativ)”, acest fapt însemnând că el este adesea utilizat și resimțit astfel, deci nu întotdeauna” (Monica Busuioc, *Despre discriminare în DEX*, în „Limba Română. Direcții actuale în cercetarea lingvistică. II. Lexic, semantic, terminologii, stilistică, pragmatică, retorică și argumentare” (editori: Rodica Zafiu, Ariadna Ștefănescu), București, Editura Universității din București, 2012, p. 45). Problema sinonimiei *rrom* – *țigan* este una de dată recentă: „*Rom* este atestat în limba română târziu, abia în secolul al XX-lea, în 1933, într-un reportaj din ziarul *Dimineața*, din 11 decembrie, ca un cuvânt savant, introdus de jurnaliștii preocupați să menajeze pe țigani” (*Ibidem*, p. 44), care nu-și găsește locul în ceea ce ne privește. În perioada formării și cristalizării toponimiei românești, termenul *țigan*, la fel ca și celelalte etnonime, apare în numele de locuri cu rolul de particularizator onimic. În momentul de față, toponimele conservă doar funcția designativă, vorbitorii pierzând, la un moment dat, contactul cu motivația originară. Considerăm că la data apariției acestor nume, motivația lor a vizat mai degrabă această funcție, designativă, și mai puțin valori peiorative.

³ Lucian Cherata, *Țigani – istorie, specific, integrare socială*, Craiova, Editura Sibila, 1999, p. 17.

⁴ Alexandru I. Gonța, *Cercetări cu privire la robia țiganilor din Moldova în veacurile XIV-XVI*, în vol. „Robia țiganilor în țările române. Moldova. Rromii din România – studii și documente istorice” (coord. Vasile Ionescu), București, Editura Centrului rromilor pentru politici publice „Aven amentza”, 2000, p. 186. Sub această formă, *ațigan(i)*, se întâlnește cuvântul și în multe dintre documentele noastre de arhivă, inclusiv prima lui atestare (1385) din Țara Românească – vezi, *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române. 1374-1600*, (DERS), redactor responsabil: Gh. Bolocan, București, Editura Academiei RSR, 1981, p. 242.

⁵ Au existat de-a lungul timpului și păreri fanteziste legate de ascendența țiganilor. Astfel, s-a spus că aceștia ar descinde din Ham (fiul lui Noe) sau din preoții lui Isis, ori că ar fi supraviețuitorii regatului scufundat al Atlantidei (Donald Kenrick, *Rromii: din India la Mediterana. Migrația rromilor*, traducere din limba engleză de Laura Lotreanu, București, Editura Alternative, 1998, p. 7).

⁶ Pe baza studierii limbii țigănești, s-a încercat, de altfel, și descifrarea altor probleme, cum ar fi aceea a drumului urmat în „cucerirea” lumii, cuvintele împrumutate din limbile majorităților jalonând traseul din India spre Europa. La noi, Ion Calotă a dedicat integral un studiu foneticii, vocabularului și morfologiei limbii țigănești: *Rudarii din Oltenia*, Craiova, Editura Sibila, 1995.

masă din țara de origine, traseele urmate, timpul⁷ când au pătruns și s-au răspândit în Europa reprezintă tot atâtea aspecte care au stârnit controverse în discuțiile purtate de istorici și lingviști, la nivel universal.

Nici la noi nu există o unitate de idei. În privința momentului în care țiganii și-au făcut apariția în țările române, unii istorici⁸ au considerat că aceștia au venit în principate odată cu invazia mongolă din anul 1241, fiind văzuți, așadar, ca o moștenire tătară, în timp ce, pentru alții, el a rămas un mister. Iată ce scria Dimitrie Cantemir, în *Descrierea Moldovei*, despre acest subiect: „De unde și când au venit în Moldova, nu știu nici eu și nu spun nici cronicile noastre. Vorbesc o limbă comună tuturor țiganilor din părțile noastre, amestecată cu multe cuvinte curat grecești, multe chiar persane. Nu au alte meserii decât fierăria și lucrarea aramei”⁹.

Cea mai timpurie informație care atestă prezența țiganilor în România a fost înregistrată într-un document din anul 1385, emis de către domnitorul Dan I, reprezentând un act de donație – „patruzeci de sălașe de țigani să fie slobozi de toate slujbele și dăjdiile și de venitul domniei mele”¹⁰ – către mănăstirea Vodița. Mai târziu, în 1388, tot o mănăstire – Cozia – primește, prin actul semnat de către Mircea cel Bătrân, 300 de sălașe de țigani.

Între secolele XV-XVIII, se înmulțesc menționările documentare în care apare această etnie; consemnările sunt fie la nivel colectiv („sălașe de țigani”), fie privesc persoane particulare; indiferent de ipostază, din punct de vedere social, poziția lor era, invariabil, aceeași, de marginali ai societății. Chiar de la primele atestări sunt înfățișați în această situație – de robi¹¹, ajungându-se, la un moment dat, ca etnia să fie echivalentul categoriei sociale: „Începând cu primele acte muntenești sau moldovenești, apar robii tătari sau țigani, ca persoane sau familii care fac obiectul unor donații sau tranzacții. Din punct de vedere juridico-social, ei nu sunt numiți cu un termen deosebit; numele de «țigan», «tătar» apare cu înțelesul social. A fi «țiganul» cuiva sau a dăruii un «tătar» era echivalent cu a fi rob, adică a dispune de o persoană ca de un lucru...”¹². Referindu-se la căsătoriile mixte, legislația secolului al XVIII-lea

⁷ Cronici diverse îi consemnează aproape simultan la începutul secolului al XV-lea în toată Europa (Lucian Cherata, *op. cit.*, p. 29).

⁸ Nicolae Iorga, *Anciens documents de droit roumain*, Paris-Bucarest, 1930, p. 22-23 apud Viorel Achim, *Țiganii în istoria României*, București, Editura Enciclopedică, 1998, p. 22.

⁹ Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, traducere de G. Adamescu, București, f.a., p. 1122.

¹⁰ G. Potra, *Contribuțiuni la istoricul țiganilor din România*, București, Fundația Regală, 1939, p. 125.

¹¹ Se pare că în Transilvania, potrivit unui act din anul 1422, țiganii dispuneau de mai multă autonomie: voievodul lor, Ladislau, a primit, în numele cetei de țigani pe care o conducea, din partea regelui maghiar Sigismund de Luxemburg, dreptul de a umbla liber prin Transilvania (http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/c-l-i-l-utari-istoria-iganilor-rile-rom-ne).

¹² Radu Mircea, *Termenii rob, șerb și holop în documentele slave și române*, în vol. „Robia țiganilor în țările române. Moldova. Rromii din România – studii și documente istorice” (coord.

întărește, de altfel, sinonimia termenilor „rob” – „țigan”: „Moldoveanul ce va lua țigancă, rămâne și el țigan, cum și femeia româncă moldoveancă, ce va merge după țigan va rămâne și ea țigancă”¹³.

Indiferent de încadrarea juridică, conferită de integrarea, în funcție de proprietar, într-una dintre următoarele clase: țigani domnești, mănăstirești sau boierești, situația lor s-a menținut, pentru o lungă perioadă, la fel de grea, etnicii respectivi alcătuind „mâna de lucru cea mai ieftină și cea mai sigură, fiind legați ... de moșia și de persoana proprietarului”¹⁴.

Nici după dezrobire¹⁵, situația țăganilor nu s-a schimbat: chiar dacă unii dintre aceștia au fost împrăștiți și s-au ocupat cu agricultura (așa-numiții *vătrași*¹⁶), iar alții s-au așezat la marginea satelor ori localităților, fiind căldărari, ciurari, costorari, fierari, lăutari, lingurari, potcovari etc. colectivitatea continuă să se delimiteze de aceștia, plasându-i la periferia¹⁷ societății atât fizic, cât și din punct de vedere moral. Nici măcar atunci când s-au dovedit a fi meșteri buni (chiar indispensabili¹⁸ în unele cazuri) psihologia majoritarilor nu i-a perceput altfel.

Istoria este a celor care s-au aflat mereu în centrul evenimentelor, iar țăganii n-au ocupat niciodată un asemenea loc¹⁹ chiar dacă au reprezentat un pion important în dezvoltarea economică²⁰ a țărilor române. Există însă un domeniu care nu ține cont doar de marii eroi ori de marile evenimente: toponimia. Ea și-a dovedit de-a lungul

Vasile Ionescu), București, Editura Centrului român pentru politici publice „Aven amentza”, 2000, p. 63.

¹³ G. Potra, *op. cit.*, p. 79.

¹⁴ Viorel Achim, *op. cit.*, p. 51.

¹⁵ Pentru care au militat intens reprezentanții pașoptiștilor, în frunte cu Mihail Kogălniceanu. Se pare că „împrejurările concrete în care s-a înfăptuit [eliberarea din robie – n.n.], nu le-a asigurat integrarea deplină în societatea românească modernă” (Viorel Achim, *op. cit.*, p. 9).

¹⁶ Lucian Cherata, *op. cit.*, p. 63.

¹⁷ Uneori periferia era asumată: de exemplu, cei care prelucrau lemnul se stabileau la marginea pădurilor. Alteori, poziționarea aceasta are legătură cu faptul că ei „trebuiau să fie lesne identificați și contactați, lesne găsiți pentru a primi comanda socială, să fie alături de cei ale căror pământuri le munceau, de propriile bucăți de pământ sau de clienții ce le comandau unelte, atelaje sau utilaje” (Vasile Burtea, *Rromii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, București, Lumina Lex, 2002, p. 136-137).

¹⁸ Pentru o lungă perioadă, ei au fost singurii care confecționau „muschete, lănci, săbii, ghiulele pentru tun și toate celelalte arme cerute de război” (Mihail Kogălniceanu, *Esquisse sur l'histoire, les moeurs et la langue des Cigans connus en France sous le nom de Bohémiens*, Berlin, 1837, p. 101 apud Vasile Burtea, *op. cit.*, p. 136).

¹⁹ Viorel Achim, *op. cit.*, p. 9.

²⁰ Dovadă stau prețurile cu care erau vânduți și eforturile depuse în prinderea robilor și înapoierea lor stăpânilor (G. Potra, *op. cit.*, p. 87).

timpului fidelitatea față de „istoria locurilor, a oamenilor și a limbii lor”²¹, reținându-i fără discriminare pe bogați și pe săraci, pe cinstiți și pe cei mai puțin cinstiți, pe cei frumoși ori mai puțin înzestrați fizic ori psihic, cu singura condiție ca ei să se fi aflat, într-un anumit moment al existenței lor, prin acțiunile întreprinse ori prin trăsături personale, considerate a fi ieșite din tipare, în sfera de interes a colectivității în care au viețuit. Criteriile de selecție sunt diferite aici, toponimia luându-și libertatea²² de a utiliza orice element al vocabularului capabil să satisfacă nevoia de individualizare geografică, în special la nivelul microcomunitar, spațiu în care și cea mai neînsemnată denivelare de teren poate constitui un reper topografic ce trebuie, spre bunul mers al vieții obștei, numit.

În antroponimie și toponimie statutul social al persoanelor nu are, așadar, însemnătate, termenul *țigan* fiind întâlnit aici cu mult înaintea dezrobirii, dacă este să considerăm acest moment ca unul crucial în evoluția etniei. Astfel, ca nume de persoană este înregistrat în Moldova, la 1437, iar în Țara Românească, la 1563; iar ca nume de loc – în Moldova, la 1414 și în Țara Românească, la 1502 (DERS, p. 242-243).

După cum menționam și în titlu, arealul investigat îl reprezintă cele două regiuni din sudul țării: Oltenia și Muntenia, dicționarele²³ toponimice realizate pentru aceste zone furnizându-ne materialul necesar analizei. Ele ne oferă un tablou complex în care, în cadrul multora dintre denumiri, etnonimul și-a păstrat valoarea de nume comun, în timp ce, în cazul altora, a traversat fenomenul onimizării și tranonimizării, ori a fost angrenat în procese structurale care implică atât derivarea, dar mai ales compunerea. Iată mai jos materialul selectat:

Țigan: *Adunații de la Țigănie* (TR), *Apa Țigăncii* (AG), *Aria Țigănească* (BZ), *Băjeștii Țigăneștilor* (PH), *Balta Gârla Țigăncii* (DJ), *Balta Țiganca* (DJ), *Balta Țigăncii* (GJ), *Balta Țiganilor* (DJ, OT), *Balta Țiganului* (DB, DJ), *Bâtca Țiganului* (PH), *Bordeiele Țiganilor* (GJ), *Bordeiu Țiganului* (BZ, DJ, MH), *Braniștea Țiganilor* (DJ), *Bunaru Țiganului* (MH), *Calea Țiganului* (DJ, VL), *Câmpu Țiganilor* (DJ), *Câmpu Țiganului* (DJ), *Cărbunești-Țigănia* (PH), *Cârciuma Țiganului Hongiu* (DB), *Carierea din Dealu Țiganului* (MH), *Cătunu Țigani* (DB), *Cioaca Țiganilor* (DJ), *Cioaca Țiganului* (GJ), *Ciocu Țiganului* (MH), *Ciutura lu Țiganu* (MH), *Clinu*

²¹ Vasile Ioniță, *Nume de locuri din Banat*, Timișoara, Editura Facla, 1982, p. 7.

²² Cu excepția cazurilor în care oficialitățile intervin în mod arbitrar în schimbarea anumitor oiconime, așa cum s-a întâmplat mai ales după anul 1948, când s-a dorit, pe lângă altele, inclusiv o toponimie nouă, eliberată de tarele denominației locale a trecutului și care să reflecte realitatea politică a vremii.

²³ *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO) (coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan), vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.; *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM) (coord. prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), vol. 1 (A-B), București, Editura Academiei Române, 2005 și urm. (până la vol. 6, R-Ț).

Țiganului (DJ), Coada Țigăniei (AG), Coada Țiganului (GJ, VL), Coasta Țiganului (AG), Colnicu Țiganca (DJ), Copaciu din Cucu Țiganului (DJ), Cotu Țigăncii (OT), Cotu Țiganilor (VL), Coturi-Țigănia (AG), Cracu Țiganilor (GJ), Cracu Țiganului (GJ, MH), Crângu Țiganului (DJ), Crucea Țiganului (GR, IL, MH, PH, VL), Culmea Țigănașului (GJ), Cureaua Țiganului (PH), Curmătura Țiganului (VL), Dealu Țigan (DB), Dealu Țiganca (MH), Dealu Țiganei²⁴ (OT), Dealu Țiganilor (AG, DJ, MH), Dealu Țiganului (AG, DJ, GJ, MH, VL), Dealu Țigănarilor (IF), Dealu Țigăncei (VL), Dealu Țigăncii (AG, TR), Dealu Țigănesc (AG), Dealu Țigănești (AG), Dealu Țigăneștilor (AG), Dealu Țigăniei (AG, TR), Deasupra Țigăniei (DB), Dosu Țiganului (GJ, MH), Drăgănești-Țigănia (TR), Drumu Țiganilor (AG, BZ, DB, GJ, VL), Drumu Țiganului (AG, BR, DB, DJ, GJ, PH, VL), Drumu di la Țigani (DJ, MH), Drumu Țigăncii (AG), Drumu Țigăneștilor (TR), Drumu Țigăniei (DJ), Drumu Țigăniilor (DB), Făgetu Țiganilor (BZ), Fântâna a lu Țigănilă (OT), Fântâna de la Crângu Țiganului (TR), Fântâna de la Țigani (DJ, MH, OT, TR), Fântâna de la Țigănoaica (GR), Fântâna de la Țiganu (DJ), Fântâna di la Păru Țiganului (OT), Fântâna din Țigănie (MH), Fântâna la Țigan (DJ, MH), Fântâna lu Barbu Țiganu (DB), Fântâna lu Costică Țaganu (OT), Fântâna lu Mitrică Țiganu (DJ), Fântâna lu Țaganu (MH), Fântâna lu Țigan (BZ), Fântâna lu Țiganu (DJ, TR), Fântâna lu Țigăieniu (BZ), Fântâna lu Țigănilă (OT), Fântâna lu Țigănușu (VL), Fântâna lui Țigan (BZ, PH), Fântâna Stoian Țigănuș (BR), Fântâna Țigăncii (AG), Fântâna Țigan Lungu (MH), Fântâna Țigănie (DB), Fântâna Țiganilor (BZ, GR, PH), Fântâna Țigănoaii (DJ), Fântâna Țiganului (AG, DJ, GJ, TR), Fundătura la Țigani (IL), Fundătura Țiganilor (GJ), Găldău Țigăncii (DJ), Găldău Țiganului (DJ), Gardu lui Marin Țiganu (IL), Gârla Țigăncii (DJ), Gârla Țiganului (DJ), Gaura Țigăncii (DJ), Giuleștii-Țigănie (IF), Grădina Țiganului (DB, GJ), Grindu Țiganilor (TR), Grindu Țiganului (DJ), Grindu Țigăncii (DJ), Grindu Țigăniei (DJ), Groapa Fântâniei Țiganului (DJ), Groapa Țiganului (AG, BZ, PH, TR), Gruiu lu Țagan (VL), Gruiu lui Țiganu (BZ), Gruiu Țiganului (PH), Gura Văii Țiganului (MH), Heleşteu Țiganului (AG), Hoaga Țiganilor (AG), În Coastă la Țigani (PH), În Cracu Țiganului (MH), În Deal la Țigani (AG), În Gruiu Țiganului (PH), În Mahalaua Țigănească (VR), În Pod la Țigani (VL), În Țigănia Domnească (m. Buc), În Țigănie (AG, BR, BZ, CL, DB, DJ, IL, IF, PH, TR, VR), În Țigănie (BZ), În Țiganu (MH), În Valea Țiganului (PH, VL), În Vârf la Țigănie (PH), Ioana Țiganca (IF), Izlazu Țiganilor (DJ, OT), Izvoru Țiganului (AG), Jangu Țiganului (VL), La Baci Țiganu (OT), La Baltă la Țigani (DJ), La Bordeiele Țiganilor (BZ), La Bordeiu Țiganului (BR, BZ), La Cracu Țiganului (MH), La Crucea lu Manole Țiganu (TR), La Fântână la Țigani (DJ), La Fântâna Țiganului (BZ), La Gaură la Țigani (DJ), La Ghiță Țiganu (BZ), La Lacu Țigăncii (PH), La Lică Țiganu (DJ), La Măgura Țiganului (GR), La Mitriță Țiganu (OT), La Moară la Țigănești

²⁴ Vom întâlni variante fonetice diverse: *Țiganei, Țigăncei, Țigăncii, Țigan, Țagan, Țăgăncii.*

(AG), *La Moara lu Țigănilă* (AG), *La Movila Țiganului* (BR), *La Nae Țăganu* (DJ), *La Onică Țiganu* (AG), *La Pod la Țigani* (MH), *La Poiana cu Țigani* (GJ), *La Poiana Țiganului* (OT), *La Porumbiștile Țigănești* (MH), *La Potecile Țiganului* (MH), *La Puntea Țigăncii* (DJ), *La Puț la Nicolae Țiganu* (VL), *La Puțu Țiganului* (DB), *La Sălciile lu Țigănașu* (OT), *La Țigan* (DB), *La Țiganca* (BZ), *La Țigani* (AG, BZ, DB, GR, OT, PH, TR), *La Țiganii din Vale* (AG), *La Țiganu* (DB, PH), *La Țigăneasca* (PH), *La Țigănești* (AG), *La Țigănie* (AG, DB, GR, IL, IF, OT, PH), *La Țigănilă* (DB), *La Valea Țiganului* (AG), *La Vasile Țigănescu* (AG), *La Via Țiganului* (TR), *La Viile Țigănești* (PH), *La Voicu Țiganului* (PH), *Lacu Țiganilor* (TR), *Lacu Țiganului* (AG, BR, BZ, GR, IF, MH, OT, TR, VR), *Lacu Țigănesc* (BR), *Lazu la Țigan* (VL), *Leasa Țigăniei* (MH), *Linia ale Țiganu* (OT), *Linia de la Țăgani* (DJ), *Linia pi la Țigani* (OT), *Linia Țăganilor* (GJ, OT), *Linia Țigani* (AG, IL), *Linia Țigăneasca* (IF), *Linia Țigănia* (AG), *Linia Țigăniei* (CL, DB), *Linia Țiganilor* (DB, DJ, GR, IL, OT, TR), *Livada Țigăncii* (GR), *Livadia Țigăncii* (DJ), *Livadia Țiganilor* (MH), *Locu cu Țăganu* (OT), *Locu Țiganilor* (TR), *Lotu lu Mică Țiganu* (MH), *Lotu lu Pavel Țăganu* (OT), *Lunca Țiganilor* (DB), *Lunca Țigăncii* (AG, OT, VL), *Lunca Țigăneasca* (AG), *Măgura Țăganului* (DJ), *Măgura Țigăncii* (DJ, OT), *Măgura Țiganului* (DJ, OT, GR, TR), *Mahalaua de la Țigan* (DJ), *Mahalaua Țigănia* (m. Buc), *Mahalaua Țigăniei Vlădica* (m. Buc), *Mahalaua Țiganilor* (DJ, OT), *Malu Țiganului* (BZ), *Mica Țiganca* (PH), *Mlaca Țiganului* (BZ), *Mlaștina Țiganilor* (VL), *Moara lu Traian Țiganu* (DB), *Mormântu Țiganului* (GJ), *Moșia Țigăncii* (OT), *Movila la Cucu Țiganului* (OT), *Movila Țigăncii* (VL), *Movila Țiganul Mic* (BR), *Movila Țiganului* (BR, BZ, GR), *Muchia de la Țigănie* (BZ), *Muchia Piscului Țigăniei* (DJ), *Muchia Țigăncii* (AG), *Muchia Țigăniei* (DB), *Muntele Țigăncii* (PH), *Muscelu Țiganu* (BZ), *Nucu Țiganului* (VL), *Ochiu Țăganului* (MH), *Ogașu cu Țiganu* (GJ), *Ogașu de Țigani* (MH), *Ogașu Țăganilor* (GJ), *Ogașu Țiganului* (GJ, MH), *Ostrovu Țigănași* (MH), *Padina Țiganului* (TR), *Pădurea Țăganca* (OT), *Pădurea Țiganca* (DJ), *Pădurea Țigăncii* (OT), *Pădurea Țigăneasca* (PH), *Pădurea Țigăneștilor* (AG), *Pădurea Țiganilor* (AG, GJ, VL), *Pădurea Țiganului* (BZ, DJ), *Pădurea Vâlceaia Țiganului* (DJ), *Pârâu Țiganilor* (GJ, VL), *Pârâu de la Țigani* (VL), *Pârâu lu Țigan* (GJ), *Pârâu Țiganca Mare* (AG), *Pârâu Țiganca Mică* (AG), *Pârâu Țigăncii* (AG, VL), *Pârâu Țiganilor* (AG), *Pârâu Țiganului* (AG, VL), *Pârâu Țigănușii* (VL), *Partea Țigănelii* (BZ), *Păru Țăganului / Țiganului* (AG, MH, TR), *Pe la Țăgani* (DB, VL), *Pe Linia Țigăneasca* (DB), *Pe Luncă la Țigani* (DB), *Piatra Țiganului* (BR), *Piscu cu Țigani* (GJ, VL), *Piscu lu Țigan* (VL), *Piscu Țigani* (VL), *Piscu Țiganilor* (DB, GJ, VL), *Piscu Țiganului* (AG, DB, DJ, GJ, MH, PH, TR, VL), *Pivnița Țiganu* (GJ), *Plaiu Țiganului* (AG), *Planu lu Călin Țăganu* (MH), *Plătu lu Țiganu* (MH), *Plopii Țăganului* (DJ, GJ), *Pluta lu Țigănașanu* (MH), *Pluta Țiganului* (GJ), *Podu de la Piscu Țigănesc* (VL), *Podu dă la Țigani* (AG, DB, TR), *Podu de la Țigani* (GJ, MH), *Podu de la Țigănie* (IL, TR), *Podu la Țigani* (AG), *Podu lu Dină Țiganu* (MH), *Podu Țăganului* (GJ, VL), *Podu Țiganilor* (TR), *Podu Țiganului* (AG, BZ, DJ, GR, PH), *Poiana Bărdeile Țiganilor* (GJ), *Poiana*

Fântâna Țigăncii (AG), *Poiana Țigăncii* (PH), *Poiana Țiganilor* (AG), *Poiana Țigănoaia* (BZ), *Poiana Țiganului* (AG, BZ, DB, GJ, MH, OT, VL), *Poienița Țiganului* (VL), *Poteca Țiganului* (AG, DJ, PH), *Priporu Țiganilor* (VL), *Privalu lu Manea Țigănoiu* (BR), *Privalu Țigăncii* (BR), *Prunii Țiganului* (DB, PH), *Puțu de la Țigani* (AG), *Puțu lu Ilinca Țiganca* (AG), *Puțu Țiganului* (BR, DB, PH, TR), *Racu Țiganului* (MH), *Rădișca Țiganu* (DB), *Râpa de la Țiganu Mort* (TR), *Râpa la Țigani* (MH), *Râpa Țăganilor* (AG, DB), *Râpa Țiganului* (AG, DB), *Românești-Țigănești* (PH), *Rovina Țiganului* (GJ), *Ruptura de la Țăgani* (TR), *Salcia Țiganului* (PH), *Sălciiile Țigănești* (PH), *Satu Țiganilor* (MH), *Schitu-Țigănești* (BZ), *Șesu Văii Țiganului* (MH), *Siliștea Țiganului* (DJ), *Șopârla Țiganului* (BZ), *Șoseaua Țiganilor* (AG), *Stâna lu Țigănelea* (GJ), *Știubeiu di la Țăgani* (GJ), *Știubeiu Țiganului* (MH), *Sub Deal la Țigani* (VL), *Țigănași* (MH), *Țigănașu* (MH), *Țiganca* (AG, BR, CL, DB, DJ, GJ, GR, IL, PH, TR, VL), *Țiganca Mare* (AG), *Țiganca Mică* (AG), *Țigăncășii* (AG), *Țigăncile* (DJ), *Țigăneasca* (DB, GR, IF, OT, PH, TR), *Țigăneaua* (TR), *Țigănei* (BZ), *Țigănele* (DJ), *Țigăneni* (BZ), *Țigănești* (AG, BZ, IF, PH, TR), *Țigănești-Calomfîrești* (TR), *Țigănești-Cioleasca* (AG), *Țigănești-Cipoianu* (PH), *Țigăneștii de Jos* (AG), *Țigăneștii de la Schit* (IF), *Țigăneștii de Sus* (IF), *Țigăneștii Schitului* (IF), *Țigăneștii-Goleasca* (AG), *Țigănești-Linie* (AG), *Țigănești-Moșneni* (TR), *Țigănești-Snagov* (IF), *Țigănești-Stăncești* (PH), *Țigănești-Ursoaia* (BZ), *Țigani* (AG, DB, DJ, GJ, IF, MH), *Țigănia* (AG, BZ, CL, DB, DJ, GJ, GR, m. Buc., IL, IF, MH, OT, PH, TR, VL), *Țigănia Deleanului* (DB), *Țigănia-Balta Plopului* (BZ), *Țigănia-Crângași* (IF), *Țigănia-Dărmănești* (PH), *Țigănia-Stoienesti* (PH), *Țigănie* (AG, BZ, DB, DJ, GJ, IL, MH, OT, PH, TR, VL), *Țigănie-Sărata* (PH), *Țiganii* (GJ, IL, VL), *Țiganii de pe Grui* (AG), *Țiganu* (AG, BZ, BR, DB, DJ, GJ, IL, PH, TR), *Țigănușa* (AG), *Troița de la Gura lu Țigan* (AG), *Ulița de la Țigani* (GJ, MH, VL), *Ulița prin Țigănie* (GJ), *Ulița Țăganu* (OT), *Ulița Țiganilor* (DJ, GJ, OT, VL), *Ulița Țigăniei* (DJ, GJ), *Ulmu Țigancăii* (DJ), *Vâlcea cu Țiganu* (OT), *Vâlcea Fântâna Țiganului* (DJ), *Vâlcea lu Mărin Țăganu* (VL), *Vâlcea lu Țăganu* (VL), *Vâlcea Țăganului* (DJ), *Vâlcea Țigăncii* (VL), *Vâlcea Țigăniei* (GJ), *Vâlcea Țiganilor* (DJ), *Vâlcea Țiganului* (DJ, GJ, VL), *Valea cu Țigani* (GJ, MH), *Valea lu Țăgan* (GJ), *Valea lui Grămadă Țiganu* (VL), *Valea Țiganca* (GJ), *Valea Țiganilor* (DJ, VL), *Valea Țiganului* (VL), *Valea Țigăneasca* (MH), *Văloașca la Țigani* (MH), *Vatra Țiganilor* (MH), *Vetrele Țiganilor* (VL), *Via Țiganului* (VL), *Via Țigăncii* (OT), *Viile Țiganca* (DJ), *Zătonu Țiganilor* (DJ), *Zăvoiu Țiganului* (VL).

Termenul *țigan* nu este singurul întâlnit în toponimie, referitor la această etnie. Este binecunoscut faptul că țiganii au fost împărțiți pe neamuri, în funcție de meseria practică: *argintari* (confeționau podoabe), *căldărari* (confeționau căldări, tigăi, oale, alambicuri etc. din aramă și aluminiu), *ciurari* (fabricanți sau vânzători de ciururi), *cocalari* (fabricau obiecte din oase de animale), *fierari* (confeționau unelte și obiecte din fier), *florari* (comerț cu flori), *geambași* (făceau comerț cu cai), *lăutari*,

mătășari (comerț cu mătase și covoare), *potcovari* (potcoveau cai), *rudari* (căutau aur și prelucrau lemnul moale), *spoitori* (se ocupau cu spoirea/ cositorirea vaselor), *ursari* (dresau urși), *vătrași* (făceau munci diverse pe lângă curțile boierești sau mănăstiri; se ocupau cu agricultura), *zlătari* (prelucrau aurul) etc.

Dintre toți, au fost reținuți²⁵ în memoria locurilor în special *rudarii* și *zlătarii*. Despre primii dintre aceștia s-a spus chiar că nu ar fi țigani, aducându-se drept argumente limba vorbită – româna, nu țigănească – și un obicei practicat doar de ei – *gurbanul*²⁶: „În cercetările noastre însă ne-am izbit de la început de o deosebire totală între țigani și rudari. În primul rând: sacrificiul pomenit mai sus (*gurban* – n.n.) nu-l au nici unii dintre țigani. Apoi rudarii nu știu țigănește; limba vorbită de ei e cea românească; am auzit că unii sunt veniți din Serbia și că pe lângă limba românească mai știu și sârbește. Faptul nu trebuie trecut cu vederea, fiindcă dintre țigani, numai din cei de vatră, așezați de la dezrobire între români, au început a-și uita limba; dar țiganii nomazi și cei angajați la moșii, țiganii de sălaș, nu și-au uitat-o. Dacă rudarii ar fi fost țigani, în felul cum trăiesc ei în cete izolate, cu bordeiele lor în păduri, ar fi fost exclus să-și piardă limba”²⁷.

Deși ambele subramuri etnice aveau ca obiect de lucru aurul, diferența constă în modul în care acestea se raportează la metalul prețios: „Prelucrarea... era făcută de

²⁵ Alte denumiri care pot atesta prezența indirectă a etniei, prin prisma meseriilor practicate, sunt *Căldărari* (AG, BZ, DJ, GR, m. București), *Căldăraru* (AG, DB, GJ, GR, IF), *Lăutărești* (VL), *Făurari* (GJ), *Făurei* (BR, IL), *Făurel* (VL), *Făureni* (DJ, MH), *Făurești* (VL), *Fierari* (DJ, MH), *Fieraru* (GJ), *Potcovari* (AG), *Potcovaru* (OT), *Ulița Ursățăilor* (GJ), *Ursaci* (GJ), *Ursari* (GJ, MH, VL), *Ursaru* (DJ, GJ). Referindu-se la o particularitate a ei – pigmentul mai închis al pielii – Ion Duminică (*Romii/țiganii din Republica Moldova: o comunitate etno-culturală inedită în spațiul tradițional istoric carpato-danubiano-pontic*, în „Akademos”, nr. 3 (34), septembrie 2014, p. 144-145 încadra aici și denumirile *Gălbenăși* și *Faraone*, *Faraoni*).

Câteva toponime cuprind termenul *netot* – *Cătunu de lângă Netoți* (PH), *Netoțeni* (TR), *Netoți* (AG, IL, PH, TR), *Netoții de Jos* (TR), *Netoții de Sus* (TR), *Netoții Moșteni* (TR), *Netoți-Trivalea* (TR), *Netotu* (AG), *Piscu Netoților* (VL), *Piscu Netotului* (AG), *Tălpeni-Netoți* (TR). Etimologia lui poate fi triplu divizată: 1. persoană cu mintea mărginită, care pricepe greu un lucru, care acționează fără judecată; om redus la minte; prost, nătărău, neghiob, prostănac (<https://dexonline.ro/definitie/netot>); 2. țigan (neamul netoților, grup aparte de țigani recunoscuți pentru cruzime și obsesia libertății – Vasile Burtea, *op. cit.*, p. 108; vezi și Viorel Achim, *op. cit.*, p. 78 și Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 319); 3. „holtei, neînsurat” (vezi Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 319). Chiar dacă printre variantele posibile se numără și cea care califică astfel de nume de locuri pentru cercetarea noastră, am preferat, din cauza, ramificării etimologice, să le prezentăm doar ca posibile.

²⁶ În orașul Balș (OT), există numele de loc *Dealul Gurbanului* a cărui denumire a fost atestată încă de la 1666 (vezi DTRO, vol. 2).

²⁷ C.S. Nicolăescu-Plopșor, *Gurbanele*, în „Arhivele Olteniei”, I, nr. 1, Craiova, 1922, p. 40.

zlătari. Aurul pentru prelucrat era procurat de rudari...²⁸ (subl. n.). Zlătarii erau deci aurari..., dar nu rudari²⁹.

Rudar³⁰: *Bordeiele Rudarilor* (MH), *Cioaca Rudarilor* (DJ), *Ciocu Rudăriei* (GJ), *Ciutura Rudarilor* (DJ), *Cuca Rudarului* (DJ), *Cureaua Rudăreni* (GJ), *Dajnici-Rudari* (MH), *Dealul Rudarilor* (DJ, GJ, DJ, MH, VL), *Dealul Rudarului* (DJ), *Dosu Rudarilor* (GJ), *Dosu Rudarului* (GJ), *Drumu di la Rudar* (MH), *Drumu lu Pătru Rudaru* (DJ), *Drumu Rudarilor* (GJ, OT), *Drumu Rudarului* (DJ), *Drumu spre Rudari* (VL), *Fântâna de la Rudari* (GJ, MH, VL), *Fântâna de la Rudaru* (GJ, MH), *Fântâna din Față la Rudari* (MH), *Fântâna lu Nicolae Rudaru* (DJ), *Gura Rudăreștilor* (VL), *Gura Rudarului* (VL), *Hududoiu Rudarilor* (VL), *În Fundu Rudarului* (VL), *În Rudăreasa* (VL), *În Rudaru* (GJ), *În Vale la Rudărie* (OT), *Izlaşu Rudarilor* (VL), *Izvoarele de lângă Rudăreasa* (VL), *Izvoru din Vâlceaua Rudarilor* (DJ), *La Cotu Rudarilor* (GJ), *La Rudar* (AG, BZ, DB, TR), *La Rudărașu* (VL), *La Rudărești* (OT), *La Rudari* (AG, DB, DJ etc. etc., TR), *La Rudărie* (DB), *La Rudaru* (DJ, OT), *Lacu Rudarilor* (AG, TR), *Lunca Rudarilor* (AG), *Muchia Rudarilor* (BZ, DB), *Muchia Rudarului* (BZ, TR), *Ogașu Rudăriei* (DJ), *Ogașu cu Rudari* (GJ, MH), *Pădurea la Rudari* (DJ), *Pârâu de la Rudaru* (AG), *Pârâu Rudăreasa* (VL), *Pârâu Rudarilor* (AG, GJ), *Piscu Rudari* (GJ), *Piscu Rudarului* (AG), *Pivnița Rudaru* (GJ), *Plaiul Rudarilor* (DB), *Podu Rudari* (DJ), *Poiana la Rudari* (AG), *Poiana Rudari* (PH), *Poiana Rudarilor* (AG, BZ, CL, GJ, PH, VL), *Poiana Rudarului* (AG, VL), *Punctu Dealu Rudarilor* (AG), *Pușu Rudarului* (IF), *Răspântia Rudarului* (MH), *Rudari* (AG, DB, DJ, IF, PH, TR, VR), *Rudari-Aninoasa* (DB), *Rudari-Gurcea* (DB), *Rudarii* (AG, PH, TR), *Rudarii de la Podu lui Ștefan* (AG), *Rudarii din Deal* (AG), *Rudarii din Vale* (AG), *Rudarii-Udați* (TR), *Rudari-Ludești* (DB), *Rudaru* (DJ), *Rudăria* (DB, OT, VL), *Rudărie* (TR), *Ruptura Rudarilor* (TR), *Slemnea Rudarilor* (AG), *Șoseaua Rudari* (PH), *Știubeiu Rudarilor* (DJ), *Știubeiu Rudarului* (MH), *Șuvița Rudari* (DB), *Tarlaua de la Rudari* (GJ), *Ulița Rudarului* (VL), *Vâlceaua cu Rudaru* (DJ), *Vâlceaua lu Rudaru* (DJ, VL), *Vâlceaua Rudarilor* (DJ, OT, VL), *Vâlceaua Rudarului* (DJ, GJ), *Valea Rudăreasa* (VL), *Valea Rudari* (GJ, VL), *Valea Rudarilor* (DJ, GJ, VL), *Zăvoiu de la Rudari* (DJ), *Zăvoiu Rudarilor* (OT),

Zlătar³¹: *Furca Zlătarului* (DJ), *Obârșia Zlătarului* (DJ), *Piscu Zlătarului* (DJ), *Tămașii Zlătari* (IF), *Zlătari* (DJ, VL), *Zlătărei* (VL), *Zlătăreni* (DJ).

²⁸ Șt. Olteanu, *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în sec. al XVII-lea*, în Ștefan Olteanu și C. Șerban „Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în evul mediu”, București, 1969, p. 151.

²⁹ Ion Calotă, *op. cit.*, p. 20.

³⁰ Iată și definiția din MDA: „Rudar – „lucrător țigan care extrăgea aur din nisipur râurilor” „meșter țigan care lucrează din lemn albi, linguri, fuse etc.”.

³¹ Glosat astfel în MDA: „Zlătar – meșter (țigan) care se ocupa cu prelucrarea și comercializarea aurului; țigan nomad”.

O primă observație pe care o putem face este aceea că, din punct de vedere structural, toponimele simple reprezintă o minoritate în contextul materialului prezentat: *Țigănași, Țigănașu, Țiganca, Țigăncăși, Țigăncile, Țigăneasca, Țigăneaua, Țigănei, Țigănele, Țigăneni, Țigănești, Țigani, Țigănia, Țigănie, Țiganii, Țiganu, Țigănușa, Rudari, Rudarii, Rudaru, Rudăria, Rudărie, Zlătari, Zlătărei, Zlătăreni*. Câteva dintre ele beneficiază, în compensație, de o distribuție teritorială ramificată, fiind susținute și de faptul că și-au păstrat forma originală, fără derivări care să le particularizeze sensul. Numele de locuri *Țigănia*, de exemplu, sunt întâlnite într-un număr mare de județe (incluzând aici și Bucureștiul) din zona cercetată: AG, BZ, CL, DB, DJ, GJ, GR, m. Buc., IL, IF, MH, OT, PH, TR, VL. În cadrul fiecărui județ însă, denumirea se poate dilata cifric, mai mult sau mai puțin, prezentând materializări toponimice multiple. Astfel, *Țigănia*³² din Oltenia are numeroase ocurențe, în special la nivelul subdiviziunilor administrative locale, dat fiind sensul colectiv al apelativului: *deal* (pe care era o șatră de țigani) s. Gruia c. Mușetești (GJ); *loc* (unde stăteau țiganii) s. Bengești c. Bengești-Ciocadia (GJ); *mahala* or. Govora (VL); *parte de sat* s.c. Izvoare, s. Balota de Sus c. Murgași (DJ), s. Barza c. Dănești (GJ), s.c. Bistrița, s. Dănceu c. Jiana, s.c. Obârșia de Câmp, s.c. Oprișor (MH), s.c. Morunglav (OT), s. Streminoasa c. Crețeni, s. Viișoara c. Frâncești, s. Ifrimești, înglobat la or. Horezu, s. Scărișoara c. Mihăiești, s. Dobridor c. Stoienești (VL); *sat* înglobat în or. Călimănești-VL; *teren arabil* s.c. Cârlogani-OT; *uliță* (pe care locuiesc țigani) s. Curtișoara c. Bumbesti-Jiu (GJ), s.c. Strejești (OT).

În toate celelalte situații, etnonimele au fost incluse în structuri compuse ori perifrastice, prezența lor acolo, la fel ca în cazul oricărui alt designator, fiind necesară în calitate de martor al unei realități existente într-o colectivitate la un anumit moment.

Dat fiind caracterul popular al microtoponimiei, sunt frecvente construcțiile care desemnează relații interumane: de posesie, exprimate cu mijloacele genitivului, și de direcție/orientare, exprimate cu acuzativul. Nominativul, văduvit de orice conținut personal³³, se poziționează periferic. Redăm mai jos tabloul denumirilor în funcție de relațiile sintagmatiche. La rândul lor, numele vor suferi subclasificări potrivit conținutului toponimului:

³² DTRO, p. 290.

³³ În *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iași, EUAIC, 2014, Dragoș Moldovanu arăta că: „Dispariția articolului duce la modificarea raportului denominativ: în *Moara lui Conachi* genitivul indică un raport de posesie; în *Moara Conachi* nominativul indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului socio-geografic asemenea unei etichete. Sintagmele își pierd transparența inițială, se abstractizează – proces paralel cu pierderea progresivă a motivării la numele simple, personale sau descriptive” (p. XIV).

Nominativ:

a) [entopic + toponim compus al cărui termen secund se află în G]: *Balta Gârla Țigăncii, Poiana Fântâna Țigăncii, Vâlceaua Fântâna Țiganului, Punctu Dealu Rudarilor*;

b) [entopic + toponim compus în care termenul secund este un adjectiv în N]: *Movila Țiganul Mic, Pârâu Țiganca Mare, Pârâu Țiganca Mică*;

c) [entopic + etnonim]: *Balta Țiganca, Cătunu Țigani, Colnicu Țiganca, Dealu Țigan, Dealu Țiganca, Dealu Țigănești, Fântâna Țigănie, Linia Țigani, Linia Țigănia, Mahalaua Țigănia, Muscelu Țiganu, Ostrovu Țigănași, Pădurea Țăganca, Pădurea Țiganca, Piscu Țigani, Pivnița Țiganu, Poiana Țigănoaia, Rădișca Țiganu, Valea Țiganca, Valea Țigăneasca, Viile Țiganca, Piscu Rudari, Pivnița Rudaru, Podu Rudari, Poiana Rudari, Șoseaua Rudari, Șuvița Rudari, Valea Rudăreasa*.

Genitiv:

a) **Sintetic.** Am optat, în această subdiviziune, pentru redarea inversă a denumirilor, pornind de la determinant către determinat, din dublu motiv – repetarea inutilă a unor etnonime și o mai bună cuantificare a entopicelor care le-au selectat. Vom constata că frecvența unui toponim este o sumă a frecvenței elementelor constitutive: cu cât este mai general caracterul acestora, cu atât crește posibilitatea ca toponimul să fie mai des întâlnit. Morfonimul *Dealul Țiganului*, de exemplu, care asociază doi termeni arhicunoscuți, entopicul *dealul* și forma de bază (nederivată) *țigan*, are mult mai multe șanse să fie reperat în teren spre deosebire de *Ulmu Țigancăi*, denumire care descrie o situație particulară per construcție, dar și la nivelul „pieselor” componente.

Țigăncii (*Apa, Balta, Cotu, Dealu, Drumu, Fântâna, Gâldău, Gârla, Gaura, Grindu, Livada, Livadia, Lunca, Măgura, Moșia, Movila, Muchia, Muntele, Pădurea, Pârâu, Poiana, Privalu, Vâlceaua, Via*);

Țigăneștilor (*Băjeștii, Dealu, Drumu, Pădurea*);

Țiganilor (*Balta, Bordeiele, Braniștea, Câmpu, Cioaca, Cotu, Cracu, Dealu, Drumu, Făgetu, Fântâna, Fundătura, Grindu, Hoaga, Izlazu, Lacu, Linia, Livadia, Locu, Lunca, Mahalaua, Mlaștina, Ogașu, Pădurea, Pârâu, Piscu, Plopii, Podu, Poiana, Priporu, Râpa, Satu, Șoseaua, Ulița, Vâlceaua, Valea, Vatra, Vetrele, Zătonu*)
// **Rudarilor** (*Bordeiele, Cioaca, Ciutura, Dealu, Dosu, Drumu, Hududoiu, Izlazu, Lacu, Lunca, Muchia, Pârâu, Plaiu, Poiana, Ruptura, Slemnea, Știubeiu, Vâlceaua, Valea, Zăvoiu*);

Țiganului (*Balta, Bâta, Bordeiu, Bunaru, Calea, Câmpu, Cioaca, Ciocu, Clinu, Coadă, Coasta, Cracu, Crângu, Crucea, Cureaua, Curmătura, Dealu, Dosu, Drumu, Fântâna, Gâldău, Gârla, Grădina, Grindu, Groapa, Gruiu, Heleșteu, Izvoru, Jangu, Lacu, Măgura, Malu, Mlaca, Mormântu, Movila, Nucu, Ochiu, Ogașu, Padina, Pădurea, Pârâu, Păru, Piscu, Plaiu, Pluta, Podu, Poiana, Poienița, Poteca, Prunii, Puțu, Racu, Râpa, Rovina, Salcia, Siliștea, Șopârla, Știubeiu, Vâlceaua, Valea, Via*,

Zăvoiu) // **Rudarului** (Cuca, Dealu, Dosu, Drumu, Gura, Muchia, Piscu, Poiana, Puțu, Răspântia, Știubeiu, Ulița, Vâlceaua) // **Zlătarului** (Obârșia, Piscu);

Țigăniei (Coadă, Dealu, Drumu, Grindu, Leasa, Linia, Mahalaua, Muchia, Ulița, Vâlceaua) // **Rudăriei** (Ciocu);

Țigănașului (Culmea);

Țiganei (Dealu);

Țigănarilor (Dealu);

Țigancăi (Ulmu);

Țigăncei (Dealu);

Țigăniilor (Drumu);

Țigănoaii (Fântâna);

Țigănușii (Pârâu);

Țigănelii (Partea);

b) **Analitic:** Ciutura lu Țiganu, Fântâna a lu Țigănilă, Fântâna lu Barbu Țiganu, Fântâna lu Costică Țăganu, Fântâna lu Mitrică Țiganu, Fântâna lu Țăganu, Fântâna lu Țigan, Fântâna lu Țiganu, Fântâna lu Țigăieniu, Fântâna lu Țigănilă, Fântâna lu Țigănușu, Fântâna lui Țigan, Gardu lu Marin Țiganu, Gruiu lu Țăgan, Gruiu lui Țiganu, Linia ale Țiganu, Lotu lu Mică Țiganu, Lotu lu Pavel Țăganu, Moara lu Traian Țiganu, Pârâu lu Țigan, Piscu lu Țigan, Planu lu Călin Țăganu, Plațu lu Țăganu, Pluta lu Țigănașanu, Podu lu Dină Țiganu, Privalu lu Manea Țigănoiu, Puțu lu Ilinca Țiganca, Stâna lu Țigănelea, Vâlceaua lu Mărin Țăganu, Vâlceaua lu Țăganu, Valea lu Țăgan, Valea lu Grămadă Țiganu, Drumu lu Pătru Rudaru, Fântâna lu Nicolae Rudaru, Vâlceaua lu Rudaru. În foarte puține cazuri articolul posesiv, plasat proclitic, îmbracă forma literară *lui*, în timp ce majoritatea covârșitoare utilizează forma populară *lu* și, mai rar, *ale*.

Acuzativ. Au fost înregistrate următoarele situații:

1. Prepoziția (simplă sau compusă) se află în interiorul toponimului, precedând etnonimul împreună cu care alcătuiește determinantul:

cu: Ogașu cu Țiganu, Piscu cu Țigani, Vâlceaua cu Țiganu, Valea cu Țigani, Vâlceaua cu Rudaru;

de: Ogașu de Țigani;

de la / dă la / di la: Adunații de la Țigănie, Drumu di la Țigani, Fântâna de la Crângu Țiganului, Fântâna de la Țigani, Fântâna de la Țigănoaica, Fântâna de la Țiganu, Fântâna di la Păru Țiganului, Mahalaua de la Țigan, Muchia de la Țigănie, Podu dă la Țigani, Podu de la Țigani, Podu de la Țigănie, Puțu de la Țigani, Râpa de la Țiganu Mort, Ruptura de la Țigani, Știubeiu di la Țigani, Ulița de la Țigani, Drumu di la Rudar, Fântâna de la Rudari, Pârâu de la Rudaru, Zăvoiu de la Rudari;

de lângă: Izvoarele de lângă Rudăreasa;

de pe: Țigani de pe Gruu;

din: Cariera din Dealu Țiganului, Fântâna din Țigănie, Izvoru din Vâlceaua Rudarilor;

la: *Fântâna la Țigan, Fundătura la Țigani, Movila la Cucu Țiganului, Podu la Țigani, Râpa la Țigani, Văloașca șa Țigani, Poiana la Rudari;*

prin: *Ulița prin Țigănie;*

spre: *Drumu spre Rudari;*

2. Prepozițiile (simple sau compuse) sunt ante plasate, potențând caracterul de reper al denumirii obiectelor geografice. O diferențiere putem face și în privința acestora, în sensul că auxiliarele morfologice însoțesc:

a) toponime simple (uneori etnonimul generic este particularizat prin menționarea nominală a celui la care se face referire) – **în:** *În Țigănie, În Țigăni, În Țiganu, În Rudăreasa, În Rudaru;* **la:** *La Baci Țiganu, La Ghiță Țiganu, La Lică Țiganu, La Mitriță Țiganu, La Nae Țăganu, La Onică Țiganu, La Țigan, La Țiganca, La Țigani, La Țiganu, La Țigăneasca, La Țigănești, La Țigănie, La Țigănilă, La Vasile Țigănescu, La Rudar, La Rudărașu, La Rudărești, La Rudari, La Rudărie, La Rudaru;* **pe la:** *Pe la Țăgani;*

b) toponime compuse în care etnonimul (cu funcție substantivală sau adjectivală³⁴) secondează entopicul – **în:** *În Cracu Țiganului, În Gruiu Țiganului, În Mahalaua Țigănească, În Valea Țiganului;* **la:** *La Bordeiele Țiganilor, La Bordeiu Țiganului, La Cracu Țiganului, La Fântâna Țiganului, La Lacu Țigăncii, La Măgura Țiganului, La Movila Țiganului, La Poiana Țiganului, La Porumbiștile Țigănești, La Potecile Țiganului, La Puntea Țigăncii, La Puțu Țiganului, La Sălciile lu Țigănașu, La Valea Țiganului, La Via Țiganului, La Viile Țigănești;* **pe:** *Pe Linia Țigănească;* **în:** *În Fundu Rudarului, La Cotu Rudarilor;*

c) apar în sintagme toponimice complexe: *În Coastă la Țigani, În Deal la Țigani, În Pod la Țigani, În Vârf la Țigănie, La Baltă la Țăgani, La Crucea lu Manole Țiganu, La Fântână la Țăgani, La Gaură la Țăgani, La Moară la Țigănești, La Moara lu Țigănilă, La Pod la Țigani, La Poiana cu Țigani, La Puț la Nicolae Țiganu, Pe Luncă la Țigani, Sub Deal la Țigani.*

Mutând centrul de analiză de la numele de locuri complexe descrise anterior strict asupra etnonimelor *țigan, rudar, zlătar* (aflate în funcție toponimică), observăm că radiografia „scheletului” lor ne indică, în unele situații, prezența unor elemente formative suplimentare – sufixele, care pot imprima numelui valori (diminutive, augmentative, denominative) noi: *-ari(lor)* (Țigănarilor), *-ași* (Țigănași, Țigăncăși), *-așu* (Țigănașu, Rudărașu), *-așu(lui)* (Țigănașului), *-ășanu* (Țigănașanu), *-easa* (Rudăreasa), *-easca* (Țigăneasca), *-eaua* (Țigăneaua), *-ei* (Țigănei, Zlătărei), *-ele* (Țigănele), *-elea* (Țigănelea), *-eni* (Țigăneni, Zlătăreni), *-escu* (Țigănescu), *-ești(lor)*

³⁴ Etonimele-substantive le sunt net superioare celor cu funcție adjectivală, reduse, în general, la un număr foarte mic: *Aria Țigănească* (BZ), *Dealul Țigănesc* (AG), *În Mahalaua Țigănească* (VR), *La Porumbiștile Țigănești* (MH), *La Țigăneasca* (PH), *La Viile Țigănești* (PH), *Lacu Țigănesc* (BR), *Linia Țigănească* (IF), *Lunca Țigănească* (AG), *Pădurea Țigănească* (PH), *Pe Linia Țigănească* (DB), *Podu de la Piscu Țigănesc* (VL), *Sălciile Țigănești* (PH).

(*Țigănești, Rudărești, Rudăreștilor*), *-ienu (Țigăieniu)*, *-ilă (Țigănilă)*, *-oiaia (Țigănoaia)*, *-oaița (Țigănoaița)*, *-oaii (Țigănoaii)*, *-oiu (Țigănoiu)*, *-uș (Țigănuș)*, *-ușa (Țigănușa)*, *-ușii (Țigănușii)*, *-ușu (Țigănușu)*. Trebuie să menționăm însă faptul că aceste nume au la origine antroponime, toponimia preluându-le prin conversiune³⁵ interonimică. Derivarea nu are loc în „jurisdicția” celei din urmă și, ca urmare, orice valoare care s-a dorit a fi exprimată cândva prin afixare – la nivelul antroponimiei ori al lexicului comun (deoarece, în multe cazuri, în această zonă s-a petrecut derivarea) –, se neutralizează în toponimie. Nu fac excepție denumirile cu sufixe augmentative, precum *Țigănoiu, Țigănoaița, Țigănilă*, care sunt astăzi simple repere individualizatoare, golite de sens, angrenate cel mai adesea în construcții toponimice mai largi.

Pătrunderea termenilor *țigan, rudar, zlătar* în categoria numelor de locuri urmează, așadar, două căi: cea a conversiunii onimizante, când apelativul, fără modificări formale, este transplantat în toponimie și cea a deja amintitei conversiuni interonimice, similare celei onimizante, cu precizarea că transferul îl suferă acum numele personale. Poziționarea de o parte sau de alta în stabilirea etimologiei toponimelor nu este un lucru facil, soluționarea fiecărui caz necesitând o analiză *sui-generis*. Pentru denumirea *Podu Țiganului*, de exemplu, au fost înregistrate câteva topice omonime, în localități diferite: s.c. Lerești (AG), s.c. Stoienești (AG), s.c. Cislău (BZ), s.c. Răsuceni (GR), s.c. Mălăieștii de Jos, c. Dumbrăvești (PH), or. Sinaia (PH). Cu excepția celui situat în județul Buzău, care se originează în antroponimul *Țigan(u)*, restul au la bază apelativul *țigan*. „Verdictul” încadrării fie într-o categorie fie în cealaltă se stabilește, în general, doar în urma unor minuțioase cercetări documentare ori rezultă din anchetele la fața locului.

Uneori alegerea este mult simplificată. Apariția, alături de numele etniei (suficientă, de regulă, pentru a îndeplini funcția de desemnare³⁶), a prenumelor clarifică, cel mai adesea, și calitatea de nume propriu³⁷ a acesteia. Iată exemplele din materialul nostru: *Fântâna lu Barbu Țiganu* (DB), *Fântâna lu Costică Țăganu* (OT), *Fântâna lu Mitrică Țiganu* (DJ), *Fântâna Stoian Țigănuș* (BR), *Gardu lui Marin Țiganu* (IL), *La Baci Țiganu* (OT), *La Crucea lu Manole Țiganu* (TR), *La Mitriță Țiganu* (OT), *La Nae Țăganu* (DJ), *La Onică Țiganu* (AG), *La Puț la Nicolae Țiganu* (VL), *Lotu lu Mică Țiganu* (MH), *Lotu lu Pavel Țăganu* (OT), *Moara lu Traian Țiganu* (DB), *Planu lu Călin Țăganu* (MH), *Podu lu Dină Țiganu* (MH), *Privalu lu Manea Țigănoiu* (BR), *Vâlceaua lu Mărin Țăganu* (VL), *Valea lui Grămadă Țiganu* (VL),

³⁵ Despre tipurile de conversiune, vezi Ion Toma, *101 nume de locuri*, București, Humanitas, 2015, p. 65.

³⁶ Similar, întrucâtva, situației din trecut când această etnie devenise un sinonim al clasei sociale.

³⁷ În structurile în care etnia precede numele propriu – *Cârciuma Țiganului Hongiu, Fântâna Țigan Lungu, La Voicu Țiganului* – calitatea celei dintâi este aceea de apelativ.

Ioana Țiganca (IF), *Mica Țiganca* (PH), *Puțu lu Ilinca Țiganca* (AG); *Drumu lu Pătru Rudaru* (DJ), *Fântâna lu Nicolae Rudaru* (DJ).

Alteori, analiza etimologică scoate la iveală explicații diverse ori legături indirecte, metaforice, cu etnia respectivă. Astfel, dintre cele 11 toponime *Țiganca*³⁸ înregistrate în Oltenia, provin de la apelativul *țigancă* – vizând sensul propriu al cuvântului – cinci³⁹: *vâlcea* c. Bucovăț or. Craiova-DJ; *teren agricol* c. Goiești-DJ; *baltă* la Dunăre s. Tunarii Vechi c. Poiana Mare-DJ; *loc* s. Dobrana c. Prigoria, *pârâu* s.c. Prigoria-GJ; *poiană* s. Bâlta c. Runcu-GJ. *Țiganca* din s.c. Bălești-GJ, în schimb, a fost pusă în relație cu următorul sens al lexemului: „Nume de flori și de buruieni, nedefinite mai îndeaproape”, aceeași proveniență fiind indicată și în cazul toponimelor omonime din: s. Bulbuceni c. Căpreni-DJ (unde denominează un *deal* și o *pădure*); s.c. Balta-MH (*câmpie*); c. Măceșu de Jos-OT (*pârâu*). Între această semnificație – „nume de flori și de buruieni...” și sensul „aspect întunecat” (prin analogie cu pielea de culoare mai închisă a minorității) se împarte etimologia unei *păduri* din s. Comănești c. Bobicești-OT. O altă denumire *Țiganca* – *vâlcea* în s. Bucicani c. Predești-DJ – provine de la *țigani* „loc unde stăteau niște țigani” + sufixul *-ca*. Deși la prima vedere rezolvarea genezei toponimelor⁴⁰ *Țiganca* poate părea extrem de ușoară, practica dovedește că este nevoie, de fiecare dată, de cercetări mai aprofundate pentru a găsi semnificația reală pe care au acordat-o denominatorii cuvântului.

³⁸ Numele de locuri au fost create și fixate în nomenclatura topică cu (foarte) mult timp în urmă, ele reflectând, firesc, caracterul social al vremii când au luat ființă. Vreme la care statutul femeilor era unul de inferioritate fizică și intelectuală în comparație cu cel al bărbaților, iar spațiul lor de acțiune, limitat la mediul familial. Din acest motiv toponimia le „aparține” în special bărbaților. Însă, direct proporțional cu frecvența participării lor la viața comunității (adică în număr mult diminuat), femeile fac totuși parte din tabloul toponimiei noastre; le includem aici și pe reprezentantele etniei țigănești: *Apa Țigăncii*, *Balta Gârla Țigăncii*, *Balta Țiganca*, *Balta Țigăncii*, *Colnicu Țiganca*, *Cotu Țigăncii*, *Dealul Țiganca*, *Dealul Țigăncii*, *Dealul Țigăncii* / *Țigăncii*, *Drumu Țigăncii*, *Fântâna de la Țigănoaica*, *Fântâna Țigăncii*, *Fântâna Țigănoaiei*, *Găldău Țigăncii*, *Gârla Țigăncii*, *Gaura Țigăncii*, *Ioana Țiganca*, *La Lacu Țigăncii*, *La Puntea Țigăncii*, *La Țiganca*, *Livada / Livadia Țigăncii*, *Lunca Țigăncii*, *Măgura Țigăncii*, *Mica Țiganca*, *Moșia Țigăncii*, *Movila Țigăncii*, *Muchia Țigăncii*, *Muntele Țigăncii*, *Pădurea Țiganca*, *Pădurea Țigăncii*, *Pârâu Țiganca Mare*, *Pârâu Țiganca Mică*, *Pârâu Țigăncii*, *Pârâu Țigăncii*, *Pârâu Țigăncii*, *Poiana Fântâna Țigăncii*, *Poiana Țigăncii*, *Poiana Țigănoaia*, *Privalu Țigăncii*, *Puțu lu Ilinca Țiganca*, *Țiganca*, *Țiganca Mare*, *Țiganca Mică*, *Țigăncile*, *Țigăneaua*, *Țigănele*, *Țigănușa*, *Ulmul Țigăncii*, *Vâlceaua Țigăncii*, *Valea Țiganca*, *Via Țigăncii*, *Viile Țiganca*; *În Rudăreasa*, *Izvoarele de lângă Rudăreasa*, *Pârâu Rudăreasa*, *Valea Rudăreasa*.

³⁹ Etimologia are legătură cu diverse întâmplări la care protagoniste sunt reprezentantele feminine ale etniei – „se spune că aici a fost omorâtă o țigancă”, „loc unde stătea o țigancă” (DTRO, p. vol. V, p. 290).

⁴⁰ A tuturor numelor de locuri, în general.

Menționam anterior două căi de pătrundere în categoria numelor de locuri a termenilor *țigan*, *rudar*, *zlătar*: una intermediată antroponimic, alta directă, prin extragerea cuvintelor din vocabularul limbii comune și învestirea lor cu funcții noi. Există și o a treia cale, aceea în care se formează un toponim nou pe baza unuia/unora deja existente:

a) prin juxtapunerea a două denumiri anterioare, pentru a exprima un raport de apartenență⁴¹: *Băjeștii Țigăneștilor*, *Rudari-Aninoasa*, *Rudari-Gurcea*, *Rudarii-Udați*, *Rudari-Ludești*, *Tămașii-Zlătari*, *Țigănești-Calomfirești*, *Țigănești-Cioleasca*, *Țigăneștii-Goleasca*, *Țigănești-Snagov*, *Țigănești-Stăncești*, *Țigănești-Ursoaia*, *Țigănia-Balta Plopului*, *Țigănia-Crângași*, *Țigănia-Dărmănești*, *Țigănia-Stoienescu*, *Țigănie-Sărata* etc.

b) prin consemnarea/evidențierea unui entopic aflat sub „tutela” administrativă a unei așezări (sau a subdiviziunilor acesteia): *Dealul Țigăneștilor*, *Drumul Țigăneștilor*, *Drumul Țigăniilor*, *Fântâna Țigănie*, *Fântâna de la Crângu Țiganului*, *Fântâna de la Țigani*, *Linia Țigăniei*, *Movila Țiganul Mic*, *Muchia de la Țigănie*, *Pârâu de la Rudaru*, *Poiana la Rudari*, *Punctul Dealului Rudarilor*, *Șoseaua Rudari*, *Șuvița Rudari* etc.

c) fixarea locului prin utilizarea prepozițiilor: *În Mahalaua Țigănească*, *În Țigănia Domnească*, *În Valea Țiganului*, *La Măgura Țiganului*, *La Țiganca*, *La Movila Țiganului*, *La Rudari*, *La Valea Țiganului* etc.

Concluzii. Toponimia unei regiuni, oricare ar fi aceasta, se află într-o relație complexă, de condiționare reciprocă, cu istoria zonei respective și cu oamenii (pământenii ori venetici) care au locuit-o de-a lungul veacurilor. Dat fiind parcursul nostru tumultuos – căci „încă de la început s-au găsit strămoșii românilor în situația de a lua contact cu numeroase popoare străine. Multe veneau prin părțile noastre numai în trecere și cu scopul de a «prăda», adică de a-și satisface trebuințele vieții economice. Altele s-au așezat însă definitiv sau măcar pentru o bună bucată de vreme, amestecându-se astfel cu populația băștinașă, în viața, limba și toponimia căreia au lăsat urme existente până astăzi”⁴² – nu este de mirare că numele minorităților au găsit ecou „și în toponimia țărilor noastre, care prezintă o bogăție remarcabilă de numiri amintitoare a multelor și feluritelor popoare cunoscute de români în cursul secolelor”⁴³. Dintre toate popoarele care ne-au „trecut pragul”, cea mai bună⁴⁴ reprezentare în

⁴¹ Vezi DTRO, vol. I, p. 59.

⁴² Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963, p. 260-261.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ La o analiză contrastivă a etniilor cu ocurențe în toponimia regiunii Olteniei remarcăm faptul că aceștia ocupă primul loc, devansându-i pe greci, turci și sârbi (vezi Iustina Burci, *Profilul etnic al toponimiei oltenesti actuale*, în „Arhivele Olteniei”, Serie Nouă, nr. 31, București, Editura Academiei Române, 2017 (sub tipar).

nomenclatura locală o au țiganii. Pe parcursul articolului de față ne-am dorit să oferim o descriere a micromodelului toponimic în care aceștia apar.

BIBLIOGRAFIE

- Academia Română, *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române. 1374-1600* (DERS) (coordonator: Gh. Bolocan), București, Editura Academiei RSR, 1981.
- Academia Română, *Dicționarul toponimic al României. Oltenia – DTRO* (coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan), vol. 1 (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993.
- Academia Română, *Dicționarul toponimic al României. Muntenia (DTRM)* (coord. prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), 1 (A-B), București, Editura Academiei Române, 2005.
- Academia Română, *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, (coordonator Dragoș Moldovanu), Iași, EUAIC, 2014.
- Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Micul dicționar Academic*, București, Univers Enciclopedic, 2003, vol. IV.
- Burtea, Vasile, *Rromii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, București, Lumina Lex, 2002.
- Busuioc, Monica, *Despre discriminare în DEX*, în „Limba Română. Direcții actuale în cercetarea lingvistică. II. Lexic, semantică, terminologii, stilistică, pragmatică, retorică și argumentare” (editori: Rodica Zafiu, Ariadna Ștefănescu), București, Editura Universității din București, 2012, p. 41-47.
- Calotă, Ion, *Rudarii din Oltenia*, Craiova, Editura Sibila, 1995.
- Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, traducere de G. Adamescu, București, f.a.
- Cherata, Lucian, *Țiganii – istorie, specific, integrare socială*, Craiova, Editura Sibila, 1999.
- Duminică, Ion, *Romii/țiganii din Republica Moldova: o comunitate etno-culturală inedită în spațiul tradițional istoric carpato-danubiano-pontic*, în „Akademos”, nr 3 (34), septembrie 2014, p. 138-146.
- Fraser, Angus, *Țiganii – originile, migrația și prezența lor în Europa*, ediția a doua, traducere din engleză de Dan Șerban Sava, București, Humanitas, 2008.
- Gonța, Alexandru I., *Cercetări cu privire la robia țăganilor din Moldova în veacurile XIV-XVI*, în vol. „Robia țăganilor în țările române. Moldova. Rromii din România – studii și documente istorice” (coord. Vasile Ionescu), București, Editura Centrului rromilor pentru politici publice „Aven amentza”, 2000.
- Ioniță, Vasile, *Nume de locuri din Banat*, Timișoara, Editura Facla, 1982.
- Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.

- Iorga, Nicolae, *Anciens documents de droit roumain*, Paris-Bucarest, 1930.
- Kenrick, Donald, *Rromii: din India la Mediterana. Migrația rromilor*, traducere din limba engleză de Laura Lotreanu, București, Editura Alternative, 1998.
- Mircea, Radu, *Termenii rob, șerb și holop în documentele slave și române*, în vol. „Robia țiganilor în țările române. Moldova. Rromii din România – studii și documente istorice” (coord. Vasile Ionescu), București, Editura Centrului rromilor pentru politici publice „Aven amentza”, 2000.
- Nicolăescu-Plopșor, C.S., *Gurbanele*, în „Arhivele Olteniei”, I, nr. 1, Craiova, 1922, p. 35-40.
- Olteanu, Șt., *Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în sec. al XVII-lea*, în Ștefan Olteanu și C. Șerban „Meșteșugurile din Țara Românească și Moldova în evul mediu”, București, 1969.
- Potra, G., *Contribuțiuni la istoricul țiganilor din România*, București, Fundația Regală, 1939, p. 125.
- Toma, Ion, *101 nume de locuri*, București, Humanitas, 2015.

Surse on-line:

http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/c-1-i-l-utari-istoria-iganilor-rile-rom-ne

<https://dexonline.ro/definitie/netot>

ETHNIC MINORITIES IN PRESENT-DAY TOPONYMY OF OLTENIA AND MUNTENIA:
GIPSIES

Abstract

In the *Toponymical Dictionary of Romania. Olenia and Muntenia*, there were registered a series of toponyms that are based on the names of some populations, different ethnically from the autochthonous one. The analysis of these names requires special attention, because a great deal of them did not emerge as a consequence of our living together with the peoples that crossed the territory of Romania, but they are intermediated from the anthroponymic or toponymic point of view, or result from nicknames.

In this article, we intend to present all these gypsy names and to analyse them according to the aspect of lexical or etymological diversity, and the frequency of their emerging.

Key-words: *gypsies, toponymy, ethnic character, transfer, frequency.*